

”Såsom den allmänligen sjunges” - nedslag i traditioner

Dalakoraler har länge varit ett begrepp. Några stycken dalamelodier hittar man t.ex. i Dalaharpan 1914. En tysk forskare, Erich Burger, utgav 1933 en avhandling om tyska koralmelodier i svensk tappning. Ett kapitel kallar han Die ”Mora-Psalme”. När Svenska Låtar började utkomma 1922 var Dalarna först, och där kan man få sitt lystmäte på ”krusade koraler”, psalmmelodier med rika utsirningar. Att tonsättare som den dalafödde orgelprofessorn Oskar Lindberg tog sig an några av dem och byggde orgelverk på dem, har säkerligen bidragit till populariseringen. Vem känner inte ”*Gammal jäbodpsalm från Dalarna*”?

Men i andra landskap? Skåne?

När Skånedelarna av Svenska låtar kom ut 1937-40, kunde man faktiskt hitta koraler bland låtarna: i första delen uppteckningar av **Johan Ankarloo** i Näsrum i nordöstra Skåne och i andra delen av **John Enninger** i Höör i landskapets mitt. Men rubrikernas ortsangivelser betyder inte att melodierna härstammar just från Näsrum eller Höör.

Åtskilligt kom från västra Skåne.

Det var John Enningers barndomstrakt. Han hade vuxit upp i ett spelmanshem i Annelövs socken bland låtar, visor och koraler.

Det var också den 20 år äldre **Bengt Wilhelm Hallbergs** hemtrakt. Han var klockarson från Asmundtorp.

Musikaliska akademien gjorde 1878 en efterlysning av folklig musik. Bytet blev magert i fråga om koraler. Man frågar sig varför inte några psalmmelodier skickades in från Lunds stift. Hallberg hade redan då en samling. **Folk-Choraler** står det på omslaget till en serie blad som ingår i hans stora musikaliesamling i handskriftsavdelningen i Lunds universitetsbibliotek. Där ingår psalmen *Lofvad vare Herran, våra fäders Gud!* med anteckningen ”*Sjungen af två fattiga barn från Långaröd i Södra Skåne. Landskrona den 7/12 1858*”. Det är ett fynd. Det är det tidigaste uppteckningsdatumet som hittills har funnit, i varje fall från Lunds stift.

Efter vad jag sett hade inte Hallberg planerat någon samlad utgivning av Folk-Choralerna. Nu när det är snart 120 år sedan han dog, kan vi ta del av dessa nedslag i traditioner här söderut.

Tack till dem som är ett stöd för företaget: Ebbe Kocks stiftelse för tryckningsbidrag, Sven A. Wessman för utgåvan, Rossen Krastev på Musikvetenskapliga institutionen i Lund för renskrifter, tjänstemännen vid Lunds universitetsbiblioteks handskriftsavdelning för välvilligt tillmötesgående, Margareta Jersild från Svenskt Visarkiv för sakkunnigt lyssnande och Folke Bohlin i Lund, som är min koralvän nummer ett, och med honom hans skapelse Nordiskt koralseminarium i Lund. Och inte minst till Bedrich Janacek, min man, som tillägnas den här boken.

Lund i december 1999

Elisabet Wentz-Janacek